

Udstillingen af Mælkebæg ved den 13de Landmands- forsamling.

Foredrag af Inspektør N. P. Buus.

Der er vel næppe ret mange landøkonomiste Spørgsmaal, der i den senere Tid i højere Grad har fængslet Landmændenes Opmærksomhed og Interesse end Spørgsmaalet om: hvorledes man bedst skal forbedre sin Besætning. Og at dette maa være et Kapitalspørgsmaal paa en Tid, da Hovedindtægten tildels tages af Kobesætningen, da Fodringen bliver stærkere, og da Foderstofferne stadig blive dyrere, er indlysende. De Meddelelser, som de landøkonomiste Blade jævnlig bringe om Fodringen og Mejeriforholdene paa forskellige Gaarde, læses derfor med en særlig Interesse og benyttes stadig til Sammenligning med den Fodring og Fremgangsmaade, man selv bruger, og de Resultater, man selv naaer. Naar man saaledes f. Ex. læser om en Besætning paa Sjælland, der ved en Vinterfodring af 13—1400 Pbd. Kraftfoder med c. 30 Tdr. Koer giver en Salgsvægt af 190 Pbd. Smør pr. Ko, medens man seer, at Andre ved en Benyttelse af 2000 Pbd. Kraftfoder kun opnaaer en Salgsvægt af 150 Pbd. Smør pr. Ko, saa viser dette jo stærkt og slaaende, at Køernes Mælkeevne er højest ulige i de forskellige Besætninger, ligesom ogsaa at den er en yderst vigtig Faktor. Dannelsen af kraftige men tillige mælkерige Stammer er derfor en Sag, der nødvendigvis maa gaa Haand i Haand med den stærkere Fodring, og som et godt Middel til disse Stammers Burdering og indbyrdes Sammenligning tjener navnlig Dyrskuerne og især de store Dyrskuer, hvor man maa vente at se de bedste Stammer fra Landets ulige Egne repræsenterede.

Af Malkebvæg var der ved nærværende Stue indmældt henimod 200 Nummere med ialt omtrent 250 Stkr., men desværre er der udeblevet meget, saa at der endog af de 23 Nummere, der skulde have Plads i en enkelt Stald, kun er mødt 5. Grunden hertil ligger muligvis i, at man er bleven bange for ikke at opnaa Præmie, da man hørte Tale om det store Tal indmældte Kreaturer, og at man ikke har haft Lyft til at udstille, naar man ikke troede sig nogenlunde sikker paa at faa Præmie. Men dette viser, at man i saa Fald ikke har haft det rette Syn paa Dyrskuetets Betydning; thi kunde man ikke naa andet ved at udstille sit Kvæg end at faa en Præmie, da var det en simpel Forretning, eftersom selv de bedste Præmier's Pengebeløb vanskeligt vil kunne dække de med Udstilling forbundne direkte og indirekte Udgifter til Transport af Kvæget, Savnet af Røernes Mælk i Mejeriet og navnlig det Tab, der paadrages ved, at Kvæget jo lider meget ved Transporten og ved i Løbet af næsten en Uge at være opstaldet til stadig Stue paa en Dyrskueplads. Men der er et andet Gode, som af Udstilleren kan naaes paa Dyrskuet, og som er langt større end den mulige Pengepræmie, hans Kvæg kan opnaa: Naar man gaaer hjemme og Dag efter Dag mere og mere fæster sig ved sin egen Besætning, bliver man efterhaanden blind for dens Mangler og Fejl og seer sig glad i den; dette er misligt; Betingelsen for Fremskridt svinder mere og mere, og tilsidst stagnerer Besætningens Udvikling. Naar man derimod fører det bedste af sin Besætning ind i det gode Selskab, som altid vil træffes paa Dyrskuet, og dér hører Dommernes og Andres kritiske Bemærkninger, vil man altid faa flere eller færre Vink, som rigtig benyttede kunne blive af stor Betydning for en fremskridende Udvikling.

Ved forrige Landmandsmøde (i Nykjøbing) gennemgik Taleren de Fordringer, som han mente, der burde stilles til et godt Malkebyr og et godt Tillægsdyr, og de senere forløbne 3 Aar have ikke ændret hans Anskuelser derom. Ligesom den Gang mener han, at der særlig maa lægges Vægt paa fine

Lemmer og en dyb, rummelig, kraftig Kroppbygning, der giver Blods til en kraftig Udvikling af de Organer, ved hvilke Føden skal omsættes. Kvægets Præg maa imidlertid være saa rent som muligt og ikke en Sammenblanding af halvt Kjød- og halvt Mælkevæg; i Forbindelse med stærkt udviklede Mælkeorganer maa den kraftige Legemsbygning paa en Maade være tør, men ikke den Tørhed som fremkommer ved et knapt og kraftløst Foder, men derimod den, som er fremkaldt af den stærke Mælkeproduktion i Forbindelse med et rigeligt og kraftigt Foder, hvorfor altid store Mælkeorganer er en ubetinget Fordring.

Anglerkvæget er ved dette Møde udstillet under mindre gunstige Forhold, særlig naar de sammenlignes med, at det forrige Møde afholdtes midt i dets Hjemstavn paa vore sydlige, frugtbare og milde Dær; intet Under derfor, at det var stærkt dominerende ved Nykjøbingmødet, og vi vare ikke berettigede til at vente det udstillet i en lignende Talrigbed ved nærværende Møde. Men alligevel have vi Glæden af her at se de bedste og mest renommereede Stammer fra Dærne repræsenterede sammen med det bedste Anglerkvæg fra Sjællands Østkyst og bedre Egne.

Af ældre Tyre af Anglerkvæg er der mældt 12, udstillet 8 og heraf ere 4 blevene præmierede. Dommen over de 2 bedste af disse, nemlig „Ballebølle Nr. 3“, tilh. Gaardejer H. Hansen i Ballebølle, og „Bakwell III“, tilh. Kamr. Andersen paa Gunderslevholm, var længe tvivlsom; Bakwell var nemlig et i alle Henseender smukt og normalt udviklet Dyr; Ballebølle havde en for Anglerkvæg usædvanlig Dybde og Bredde, der i Forbindelse med dens andre gode Egenskaber gjorde den til et ualmindelig smukt Dyr; men der opstod Tvivl om, hvorvidt Mælkekarakteren kunde siges at være bevaret i den, eller om den ikke nærmede sig mere end ønskeligt til Kjød- kvæget; da der imidlertid ikke med Grund kunde paavises, at dens Kjødmuskler havde nogen egentlig mistænkelig Udvikling, og der altsaa ikke kunde tillægges den heraf opstaaede Frygt

nogen Betydning, tilkjendtes den Kongepremien, og Bakwell fik 2den Pr. Proprietær Heides Tyr Jesper, et meget vel udviklet Dyr, fik 3die Pr. Hæd. Omtale tilkjendtes en Tyr, „Georg 3.“ fra Møgelkjær ved Horsens. Af Prop. Koch til Thomasminde ved Aarhus var udstillet en Tyr „Thor“, der havde ualmindelig brede og dybe Former, og som nys var tilkjendt en Præmie ved et Dyrskue; her erholdt den derimod ingen Præmie, da den savner rent Præg som Tyr af Malke-racen og har en saa stærk Kjødmuskeludvikling, at den maa siges at være i Færd med at blive et Kjøddyr; hvis der hængtes en fort eller fortbroget Hud paa den, vilde den finde sin rette Plads i det jydste Kjødkvæg, hvilken Mening ogsaa blev tiltraadt af et Medlem af Kjødkvægkomiteen. Det er af denne Grund, at Dommerne af Anglerkvæget ikke mente at burde præmiere et Dyr, der ellers i og for sig indeholdt saa meget godt.

Af yngre Tyre af Anglerracen var anmeldt 7, mødt 2 og de erholdt begge Præmie; nemlig Gaardejer H. Madsen, Søfiendal ved Kjærteminde, 1ste Præmie for en udmærket Tyr „Brefort“, og Enkefru Martini paa Williamsborg ved Vejle 2den Pr. for Tyren „Grund Nr. 2“, som ogsaa var et godt Dyr, men havde en ejendommelig affstikkende Farve.

Der var 3 Udstillere af ialt 14 Køer af Anglerracen, og de erholdt alle 3 Præmier, nemlig Etatsr. Tesdorpf 1ste Pr. for Koen Nr. 123 fra Durupgaard, et ualmindelig smukt Dyr med et meget stærkt og dybt Bryst; Forpagter Holm, Rosenlund, 2den Pr. for Koen Nr. 49 fra Rosenlund, et fremragende Dyr; samt Gaardejer Skafte fra Vesterborg ved Nakstov 3die Pr. for en ung 3aarig Ko med stærkt udviklede Mælkeorganer og en god Udvikling af Brystet.

Af de 7 anmeldte Samlinger af Anglerkvæg var der mødt 6, og af disse bleve 2 præmierede. Kongepremien tildeles Samlingen fra Durupgaard, der var overordentlig smuk; Køerne vare nemlig ikke blot ualmindelig store, med dybe og kraftige Former og stærkt udviklede Mælkeorganer, men havde

ved Siden heraf bevaret Finheden og var synlig meget stærke Malkere. Skjøndt de fleste af dem havde kælvet i Februar, malkede de dog endnu fra 20 til 23 Potter daglig. Tyren var forholdsvis ikke saa fortrinlig som Køerne, maatte hidrørende fra, at den havde lidt en Del paa Rejsen. — 2den Pr. tilkjendtes Forp. Baron Schaffalitzky de Muckadell paa Møgelkjær ved Horsens for en i og for sig fortrinlig Samling, der var en Ere for Ejerens, thi Bygningen var regelmæssig og ualmindelig kraftig og dyb, saa at endog Mange, der udelukkende saa hen herpaa, mente, at denne Samling burde have 1ste Præmie; men Yverets Udvikling var betydelig mindre ved disse Køer end ved dem fra Durupgaard og stod ikke i noget ret passende Forhold til den stærke Legemsbygning; men dette er i og for sig forklarligt nok, thi medens der har været arbejdet paa Durupgaardstammen i 30 Aar, er Møgelkjærstammen kun 10 Aar gammel, og Mælkeorganernes Udvikling lader sig ikke i Hast fremtvinge, der skal Tid og Taalmodighed til, og vil man forcere sig frem, udsætter man sig for, at Dyrene belægges med Kjød, uden at Mælkeorganerne udvikles. — I en Samling fra Forpagter Holm paa Rosenlund fandtes flere overordentlig fine ældre Køer med store, kraftige Mælkeorganer, og vi saa i disse Dyr et Bevis for, at vi ikke skulle være bange for Finhed i Legemsbygning, naar den blot er dyb og rummelig, saa den giver god Plads til Ernærings- og Aandedrætsorganerne, thi skjøndt Køerne vare temmelig gamle, havde de dog holdt sig særdeles godt og maa endnu kaldes gode kraftige Malkere.

Den saakaldte Klasse for Malketvæg af andre Racer eller Stammer, og hvortil henføres alt Malketvæg, som ikke har hjemme imellem Anglertvæget eller det jydste Malketvæg, var talrig repræsenteret af fjællandsk, fynsk, flesvigsk, Samsøer-, Ayrshire-, Korthornstvæg o. fl. samt af mangehaande Krydsninger mellem disse Racer og Stammer deraf. En indbyrdes Sammenligning er derfor en yderst

vanstelig faa at sige umulig Sag, Individerne af hver Race maa bedømmes sammenlignelsesvis med de tilsvarende af samme Race. Af de udsatte Præmier fandt Dommerne ingen Anledning til at uddele Kongepremien for Samlinger.

Jydsk Malkekæg, hvoraf der ved Nykjøbingmødet kun var udstillet faa om end gode Individier, var ved nærværende Dyrskue, saaledes som man kunde vente, meget stærkt og meget godt repræsenteret; især var det Tilfældet med

De ældre Tyre, af hvilke der var mældt 44 og mødt 32, og af disse var der præmieret 15, hvilket allerede i og for sig viser Godheden af de udstillede Individier, thi ifølge Planen for Dyrskuet var der kun bestemt 4 eller 5 Præmier til denne Gruppe. Og flere af de 17 Individier, der ikke bleve præmierede, vare udmærket byggede, men kunde ikke komme i Betragtning, da Dommerne strengt krævede, at der ikke maatte være Spor i Farve eller Form, der kunde tyde paa fremmed Herkomst. Klassen var imidlertid faa smukt repræsenteret af rene jydsk Tyre, at man ved at se hen til dem maatte faa Haabet om en god Fremtid for det jydsk Malkekæg kjendelig styrket. Kongepremien tildeltes Gaardejer H. Simon i Drastrup for Tyren „Simon den 4de“, der lige meget udmærkede sig ved det brede, dybe Bryst, den behagelige Hud og det gennemgaaende rene Præg.

Af yngre Tyre var der mældt 14, men kun mødt ganske enkelte, og de stode faa langt tilbage for hvad man maatte vente i dette Hold, at Dommerne kun fandt Anledning til at uddele en 2den Præmie i dette Hold.

Heller ikke af ældre Køer, der udstilledes enkeltvis, var der mødt mere end nogle faa (4) af de mange indmældte, men disse 4 vare gode Dyr og bleve alle præmierede, om end Dommerne ikke fandt noget af dem værdigt til 1ste Præmie.

Af Samlinger af jydsk Malkekæg var mældt 7, og de mødte alle og tildrog sig almindelig Opmærksomhed, thi de vidnede alle om, at det jydsk Kæg er saaledes udviklet i flere Besætninger, at det kan møde frem med en betydelig

Mælkeevne. 3 af Samlingerne bleve præmierede, nemlig en Samling af Clausholms gamle Stamme, der udstilledes af Forpagter Hansen paa Clausholm, som fik Rongepræmien; Samlingen udmærkede sig ved sit særdeles regelmæssige Præg og sin stærkt udviklede Mælkeevne. 2den Pr. tilkjendtes Godsejer Mourier = Petersen, Holbækgaard, for en Samling af Holbækgaards gamle Stamme, der ved sin fuldstændige Ensartethed og stærke Udvikling tildrog sig Opmærksomheden. 3die Pr. tildeltes Godsejer Arenstorff, Dronninggaard, for en Samling af Dronninggaards gamle Stamme, der fængslede ved en gennemgaaende Ensartethed i Form, Farve og Præg. Alle disse 3 Samlinger have det tilfælles, at de ere udgaaede af gamle Stammer, som i 30 Aar eller endnu længere have været under en kyndig Ledelse. — En Samling, der var udstillet af Propr. L. Buus til Drumgaard, indeholdt 4 saa fortrinlige Hundyr, at den vilde være kommet til at staa højt, hvis den ene Kvie ogsaa havde kalvet, hvilket er en Betingelse for at kunne ægte Præmie, men som Ejeren rimeligvis har overseet. — En Samling, der var udstillet af Overkrigst. Branth til Klarupgaard, udmærkede sig ved sin ensartede Farve og sine vel udviklede Mælkeorganer, men 3 af de unge Køer i Samlingen vare saa medtagne af Rejsen til Udstillingen, at Dommerne ikke turde bedømme dem; men i det Par Dage, der nu vare forløbne efter Bedømmelsen, havde de allerede rettet sig meget.

I det Hele taget maa altsaa Udstillingen af jydsk Mælkekvæg siges at være særdeles smuk og at varsle godt, men dette maa ikke forstaaes saaledes, som om der allerede var naaet et Standpunkt, med hvilket man kunde være tilfreds eller slaa sig til Ro. Dette sees især tydeligt, naar det udstillede jydsk Kvæg sammenlignes med det bedste af det udstillede Anglerkvæg og særlig med Etatsr. Tesdorpf's Samling, som maa staa som et Mønster, man kan henpege paa. Men dog staaer det jydsk Kvæg, som her er udstillet, overordentlig højt over det jydsk Kvæg, der gaaer i Handelen, og kan fuldkommen

staa ved Siden af det bedste Anglerkvæg her i Jylland, hvad Regemshyggning og Udvikling af Mælkeorganer angaaer; hvorimod det i een, og det en meget vigtig Retning staaer betydelig tilbage, idet det jydsk Kvæg er uensartet samt tillige usikkert med Hensyn til at forplante sine Egenstaber, medens Anglerkvæget baade er mere ensartet af Godhed og mere paalideligt til Avl. Det er navnlig denne Ulempe ved det jydsk Kvæg, som ofte bringe Mejerimændene til at drøfte Spørgsmaalet, om det kan nytte at lægge Bind paa at uddanne Stammer af jydsk Mælkekvæg, og da Spørgsmaalet er af stor Vigtighed, skal Taleren sluttelig fremsætte sin Opfattelse heraf.

Der er Egne her i Jylland, som med Hensyn til Klima og Jordbund ikke staa tilbage for de bedste Egne paa Verne eller i Slesvig, og hvor man altsaa ligesaa frit som paa sidstnævnte Steder kan vælge Anglerkvæg til sin Mejeribesætning. Men der er ogsaa meget store Egne i Jylland, hvor baade Klima og Jordbund ere saa ugunstige, at man ikke kan vente at bevare og end mindre at udvikle en saa fin og zart Race, som Anglerkvæget dog er; hvor man, saaledes som hos Taleren, er fuldstændig Herre over Ernæringen og altid kan yde Kvæget en fortrinlig, ikke blot Vinterpleje, men ogsaa Sommergræsning, kan der vel bødes en Del paa det ugunstige Klimas Indflydelse paa Anglerkvæget, men det er de færreste Steder, at man kan yde en saadan Forplejning som paa Rosvang støttet af Sjöring Sø's fortrinlige Græsning og Høavl, og Taleren kjender flere Exempler paa Anglerkvæg i det nordlige Jylland, som efter kortere eller længere Tids Forløb paa Grund af de mindre gunstige Forhold have tabt deres fremtrædende Mælkeevne.

Men samtidig med, at Taleren har dannet en Stamme af Anglerkvæg, har han ogsaa lagt Vægt paa at udvikle en Stamme af jydsk Mælkekvæg, og han er da allerede desangaaende kommet til den bestemte Overbevisning, at det jydsk Mælkekvæg lader sig malke op, og at det kan gives et sikkert

og fast Præg. Og ifølge det Resultat, han allerede er naaet til, tør han udtale, at man kan naa hurtigere frem, og at man eftertrykkeligere kan ophjælpe Mælkeproduktionen i en Egn ved at gaa ud fra den nationale med Klima og Jordbund tilvante Race end ved at indføre Angler, naar Forholdene ikke ere gunstige for disse, eller ved at foretage de uheldige Krydsninger mellem Tyder og Angler. Disse Krydsningsprodukter ville sikkert aldrig lykkes; man maa ikke i saa Henseende sammenligne Forholdene med dem paa Derne; paa disse var det nemlig en svag og bøjelig Kvægrace, der underkastedes Gjennemkrydsninger med Anglerkvæg, og dettes Præg forplantedes saa dominerende paa Afkommet, at man efter saa Generationers Forløb ikke kunde skjælné det fra ægte, rent Anglerkvæg, — den nationale Race gik op i Anglerkvæget. Derimod er den jydské Race meget stærk af Natur, lidet bøjelig for Forholdene og lader sig vanskelig paavirke af det forholdsvis svagere Anglerkvæg; dette vil komme til at ligge under, og man vil have mest Udfigt til at faa nogle uensartede Mellemformer af rødbroget Kvæg, som i ingen Henseende overgaaer Forældrene; Dyrstuet viser os saadanne Krydsningsprodukter af Angler og Tyder, som hverken er Kjød- eller Mælkékvæg, og som mindst af alt er stikket til Tillægsdyr.

Han troer derfor at kunne tilraade alle de Egne af Jylland, som ikke ere gunstig stillede for Anglerkvæg med Hensyn til Klima og Jordbund, at holde sig til den jydské Race, og han gjør det saa meget trøstigere nu, efter at han af egen Erfaring har seet Mælkeproduktionen i sin jydské Kobesætning i Løbet af 7 Aar stige fra 3200 til 5200 Pd. pr. Ko, uden at Kærnes Frugtbarhed derved er taget af, uden at der har fundet nogen uheldig Overfodring Sted, og det uagtet han til Udgangsbesætning har benyttet det vestjydské Kvæg, som af alle de jydské Stammer vel er den, der mindst egner sig til en stærk Udvikling af Mælkeevnen. Naar man saa ofte hører Klager over den jydské Mælkeko, da er Grunden den, at man fra Begyndelsen overfodrer sin Besætning, hvorved man faaer

mange Overløbere og Fededyr istedetfor Malkedyr, saa at det bliver nødvendigt at gjøre et stort Udskud og dermed følgende stort Indskud. Ved Overfodring holder man ligefrem Malkeevnen nede istedetfor at udvikle den. Dernæst begaaer man ogsaa ofte den Fejl, at man lader Køerne kælve paa Græsset, og enhver veed da, hvor vanskeligt det er at holde Malkeevnen oppe gjennem det ofte trykkende, raakolde Vejrlig i Efteraarsmaanederne, og lidet nytter det da at bøde derpaa ved et kraftigt Foder efter Indslaget, thi Kvæget lægger da Kjød paa sig, Mælkerigdommen vender ikke tilbage. Men selv om man lader dem kælve paa Stald, nytter det ikke at fodre stærkere, end Kvægets naturlige Malkeevne tilfiger; denne vil ved almindelige gode jydste Køer vel omtrent være 8—10 Potter daglig strax efter Kælningen; giver man da et meget kraftigt Foder, som til Køer der daglig producere 15—18 Potter Mælk, saa stiger Mælkeproduktionen dog ikke, men Kvæget lægger Overstuddet af Foder paa sig som Kjød; naar da den mindre gunstige Marts for de tidligkælvede Køer indfinder sig, sætte de af paa Mælken, selv om man da ikke, som ofte er Tilfældet, begynder at spare, fordi Kornbeholdningen bliver knap og Foderstofferne dyre; Mælkeproduktionen synker ned til 6 à 8 Potter, og Køerne komme paa Græs med Kjød paa Kroppen, men med en formindstet Malkeevne, som de ere for langt fra Kælningen til at faa hjulpet op. Mælkeproduktionen synker da gradvis i Sommerens Løb, og man staaer da ved det næste Efteraar med en Kvægbesætning, som ikke i det forløbne Aar er bleven udviklet i Retning af Malkekvæg.

Taleren maa bestemt tilraade ikke om Efteraaret at fodre stærkere end Køernes Malkeevne tilfiger, man maa meget hellere malle Kjød af Køerne i de første Uger end se dem lægge Kjød paa; naar de da senere henad Foraaret begynde at sætte af paa Mælken, kan man lægge gradvis mere Foder til for derved at søge at holde Malkeevnen oppe, indtil Græsset kommer, og det vil da ikke være vanskeligt at føre dem paa Græs med en Malkeevne af 8—9 Potter daglig, som da ved

en god Græsning vil bevares langt hen i Sommeren. Paa denne Maade vil man naa til det næste Efteraar med en Besætning, hvis Malkeevne er betydelig større end tidligere, og Aar efter Aar vil man se dem gaa frem baade i Udvikling og Form som Malkedyr, og Mellemformerne ville tabe sig.

Han begyndte med en Besætning, som gjennemgaaende bestod af Mellemformer med en nogenlunde stor Malkeevne, men har paa den antydede Maade i de sidste 7 Aar stadig søgt at udvikle dem, og han troer, man vil finde Resultatet fuldt tilfredsstillende og opmuntrende. Af de 108 jydste Køer, som han 1868 havde paa Stald, og som havde kalvet 3 Gange og derover, har han nu kun 25 tilbage, men disses aarlige Gjennemsnitsudbytte efter Prøvemalkningen udgjorde for

Aaret 1868 3722 Pd. Mælk pr. Ko,

—	1869	4640	—	—
—	1870	4871	—	—
—	1871	5151	—	—
—	1872	5520	—	—
—	1873	5736	—	—
—	1874	5844	—	—

Grunden til denne Mælkestigning skyldes sikkert Udviklingen af Besætningens Malkeevne og ikke, som nogle maaste kunde mene, den Omstændighed, at Køerne vare blevne ældre, thi de fleste af de 25 Køer vare netop i deres bedste Alder 1868.

Men trods al Flid og Kløgt vil der dog være ubøjelige Kreaturer, og man maa derfor være forberedt paa en stor aarlig Omfætning; vel vil denne kunne ske uden væsentlige Tab, men skal man fæstne Anlægene hos sin Besætning, da maa man nødvendigvis gaa ind paa selv at lægge til og ikke være narsom med at gjøre et stort Udskud; Mellemformerne maa efterhaanden bort, — man kan ikke i et og samme Dyr udvikle dets Malke- og Fedeanlæg. Man skal derfor ved sit Udvalg og Indkjøb altid vælge dem, der have det rene Præg som Malkere, og som staa Rjødsvæget fjernest. Dette er den eneste sikre Vej at gaa, om end ganske

vist Erfaringen af og til viser, at flere af dem, man troede allerbedst, levere daarligst Afkom og omvendt; men forisætter man blot trofast og taalmodig, skal man allerede efter 5—6 Aars Forløb kunne paapege i en saadan valgt og behandlet Besætning en lille Flok af paalidelige Dyr, og fra den af vil det let og kjendelig gaa stadig fremad.

Taleren har dvælet saa udførlig ved denne Sag, fordi der nu vel i mange Kredse er vakt en betydelig Interesse for Opdrætning af jydsk Mælkevæg, men en Interesse som ikke holdes tilbørlig i Tømmе, saa at den ofte bringer Folk til at ville paa eengang forcere frem, hvad der kun lidt efter lidt, langsomt og med Taalmodighed kan naaes. Og det nytter ikke, om man vil henvise til den forholdsvis hurtigere Udvikling af en Anglerbesætning; det er en udpræget Malkerace, og den taaler bedre at forceres, men Hovedopgaven for Udviklingen af den jydsk Roes Mælkeevne er at holde Kjødet af dem og saa dem til at voxe. Man bør derfor heller ikke lade dem kælte i 2 Aars Alderen, hvorved man let faaer Kjødflumper, naar man ved en kraftig Ernæring vil søge at udvikle deres Mælkeevne. Ganste vist kan ogsaa en Del af dem, der først kælte i 3 Aars Alderen, slaa fejl og lægge det kraftigere Foder paa sig som Kjød, men de fleste af dem ville dog langt bedre end de 2aarige anvende det til en forsøgt Mælkeproduktion, og hans Indstud af ungt jydsk 3aarigt Kvæg er lige saa godt, som hans Indstud i Anglerbesætningen, — 7 af hans jydsk Indstud ifjor gav i det første Aar 5000 Pd., og ingen af hans Indstud blandt Anglerne have givet et større Mælkeudbytte.

Inspektør Buus's ovenstaaende Slutningsbemærkninger om Tillæg og Opdræt af Mælkevæg findes i „Dagbladet“ refererede noget udførligere, end de meddeltes af ham ved Landmandsmødet, men da vi have Grund til at mene, at

Dagbladets Gjengivelse iøvrigt stemmer med Talerens Anstuelſe af denne Sag, ſtulle vi her hidſætte denne Del af Dagbladets Referat.

ſtal man være ſikker paa at bevare det Standpunkt, man engang har opnaaet, og endnu mere, ſtal der være Tale om en Fremgang, der mere og mere fæſtner og ſikrer den vundne Malkeevne og det rene Præg, ſaa er det aldeles nødvendigt at begynde med Selvtillæg. Imidlertid maa vi ogſaa derved i Forvejen være paa det Reue med, at det ſkal være vor Opgave ved Tillæg og Opdræt af Malkekvæg at arbejde Kjødproduktionen imod og begunſtige Udviklingen af Malkeevnen. Vi kunne paa Mejerigaardene aldeles ikke indlade os paa at opdrætte Kjøddyr eller Mellemformer, der ſtulle være baade Kjøddyr og Malkebyr, fordi vi ikke kunne være tjente med at bruge dem, naar de ikke førſt og fremmeſt give Mælk nok; og da det netop er Manglen ved vore jydſke Mejeriſøer, at Anlægget til at ſamle og holde paa Kjødet trykker Mælkeproduktionen, ſaa ſtulle vi ogſaa ved Tillæggets Behandling helt igjennem ſtræbe efter at undertrykke Fedeevnen og fortrinſvis kalde Malkeevnen frem med alle de Midler, der ſtaa til Raadighed, og vi kunne gjøre Noget derfor, dels ved Valget af Tillægsdyr og dels ved Opdrætningsmaaden. Hvad Valget af Tillægsdyrene angaaer, da ſtiller det ſig ſom ofteſt for Begynderen ſaaledes, at han er indſtrænket til at vælge de bedſte Hundyr, han har, og han ſøger i ſaa Henseende ikke blot efter de ſtærkeſte Maltere, men foretrækker tillige dem, der have det reneſte Præg. Men hvad Handyrret angaaer, er han nødt til at ſtaffe en Tyr af en paalidelig Herkomst, hvorom han kan have ſtørſt mulig Viſhed for, at den ikke blot er udgaaet af en ren Malkeſtamme, men ogſaa er et paalideligt Dyr, og ofte vil man blive nødt til at ſtaffe et ſaadant godt Handyr tilſtede fra andre Steder. Man formaaer ſaa næppe at gjøre Mere for at ſikre ſig et godt Udvalg af Tillægsdyr, førend det unge Opdræt er voget ſaaledes til, at man kan dømmen om dets Godhed. Da vil man utvivlſomt opleve adſkillige Skuffeſer at begynde med, thi man vil finde, at flere af de Køer, ſom man ſatte meſt Pris paa til Avl, give helt ubrugeligt Afkom, andre, ſom man har været tilbøjelig til at overſe, ville derimod give Afkom, der paſſer bedre til Formaalet, og de Erfaringer, man paa denne Maade indſamler hvert Aar, benytter man ſaa til efterhaanden at udfølge af Befætningen alle de Individder, der kunne fremhæves ſom prøvede og paalidelige Tillægsdyr, og om man end hvert Aar kun finder ganſke enkelte af ſaadanne Dyr, ſaa vil deres Antal dog Aar for Aar forøges, og man vil i Løbet af 5 à 6

Har nok kunne udpege saa mange paalidelige Tillægsdyr i Besætningen, at man efter den Tids Forløb temmelig godt kan stole paa, at det Tillæg, man udvælger, vil gaa den rette Vej.

Med Hensyn til Opdrætningsmaaden nærer jeg ingen Tvivl om, at de Mejerimænd, der ere mest ivrige for at opdrætte noget kraftigt og godt Kvæg, ere mest i Fare for at bære sig galt ad dermed, naar Talen er om Opdræt af Mælkekvæg af jydsk Race. Thi ligesom det ved Kørnes Behandling maa være os om at gjøre, at vi altid kunne arbejde Kjødproduktionen imod, og derfor fremfor alt maa vogte os for en planløs Overfodring, saaledes maa man ved Opdræt af Mælkekvæg aldrig begunstige de unge Dyr's Anlæg til at samle Kjød, men bestandig holde dem i en jevnt vøgende Tilstand uden at blive kjødfulde, og jo mindre vi have med rene og udprægede Mælkestammer at gjøre, desto mere forsigtige skulle vi være med Opdrættets Fodring og Behandling. Vi kunne opføde Anglerkalve og Anglerkvier meget stærkt og fremtvinge en saadan Legemsudvikling, at de uden Støde kunne kælve to Aar gamle, og man kan ofte være stærkt opfordret til at bære sig saaledes ad, naar man mangler de nødvendige og passende Lokaliteter til Ungkvæget, og navnlig naar man ikke har passende Græsgange at hyde om Sommeren; men med Anglerkvæget er da ogsaa Mælkeevnen en saa fastgroet Egenskab, at den som oftest nok udvikles samtidig med, at vi lægge an paa at faa en større Krop ved stærkere Fodring under Opvæksten. Vi kunne i mange Tilfælde gjøre det Samme med Stammen af den røde fynske Ko, men det slaar ikke sjældent fejl, saa at vi faa grove og forvørede Dyr. Vi kunne, naar vi forøvrigt ere forsigtige, undertiden slippe heldig fra en rigelig Opdrætning af Kvier med toaarig Kælningstid med de allerfremmeligste jydskke Stammer, men det kan ikke i Almindelighed anbefales, og Reglen vil være den, at vi ved Opdrættets Behandling til Mejeribrug skulle tage os meget ivare for, at vi ikke drive Kvierne for stærkt. Skulle vi danne Mælkestammer af Mellemformer eller mindre udviklede Besætninger, saa gaa vi langt sikrere tilværks, naar vi blot opdrætte Kalvene godt i det første Aar, men derefter som Kvier holde dem tarvelig, øve og styrke deres Fordøjelsesorganer ved de grove Fødemidler, Halm og Hø om Vinteren og magert Græs om Sommeren, saa at vi med det Samme holde dem frie for Kjød blot i en jevnt vøgende Tilstand og lade dem kælve, naar de ere henimod 3 Aar gamle. Naar Kvierne længere hen i Drægtighedstiden komme til at leve bedre, saa samle de et stort Over før Kælningen og give efter Kælningen en ganske anden Mælkeudvikelse, end de toaarige jydskke Kvier i Reglen ere istand til. Ganske vist ville efter denne Opdrætningsmaade adskillige

alligevel slaa fejl, de ville malke for libet efter Kælningen, holde fast paa Kjødets og tabe Mælken, men der mislykkes ikke nær saa mange ved den tarveligere Opdrætning med 3aarig Kælning, som ved den raske Opvært med 2aarig Kælningstid, og alle de, der lykkes, kunne vi uden stor Sansselighed bringe op til at give et stort Mælkeudbytte. Jeg har lagt mange Kvier til af den vestjydske Race i Løbet af de sidste 8 Aar og kjender af Erfaring de fleste af de Stær, man kan strande paa, naar man af denne Race vil opdrætte Mælkstammer, men det farligste Stær er den stærke og drivende Ernæring under Opværten for at opnaa en toaarig Kælningstid, hvorved man i de fleste Tilfælde kommer til at opdrætte nogle runde Kjødklumper, der ikke samle ordentligt Dyr før Kælningen og ikke malke ordentlig efter Kælningen. Jeg har for jydsk Opdræt for flere Aar siden opgivet den toaarige Kælningstid og har efter den Tid kunnet faa de treaarige jydsk Kvier til at malke 12—13 Potter Mælk efter Kælningen, og forrige Aar havde jeg af et Indskud paa 10 Individier ikke mindre end 7, som efter første Kalv gav et Gjennemsnitsudbytte paa 5000 P. Mælk. Jeg betænker mig ikke paa at anbefale denne Fremgangsmaade til Andre, og troer ikke, at ret Mange skulle føle sig stoffede, naar de arbejde under lignende Forhold og have Taalmodighed til at følge denne Vej.